

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	2Cdo/115/2023
Identifikačné číslo spisu:	2615208231
Dátum vydania rozhodnutia:	28.11.2024
Meno a priezvisko:	JUDr. Mária Trubanová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2024:2615208231.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu M. A., narodeného Q., N., zast. JUDr. Milan Ficek, advokát s. r. o., Bratislava, Žilinská 14, IČO: 47 232 757, proti žalovaným 1/ O. A., narodenej Q., N., zast. advokátom JUDr. Petrom Schmidlom, Borský Svätý Jur 774, 2/ H. C., narodenej Q., N., zast. advokátom JUDr. Mariánom Ševčíkom, CSc., Bratislava, Nezábudková 22, o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva, vedenom na Okresnom súde Senica pod sp. zn. 5C/411/2015, o dovolaní žalobcu proti uzneseniu Krajského súdu v Trnave z 19. apríla 2023 sp. zn. 26Co/62/2022 v spojení s opravným uznesením Krajského súdu v Trnave z 3. júla 2023 sp. zn. 26Co/62/2022, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a .

Žalovanej 2/ nárok na náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Senica (ďalej aj ako „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) rozsudkom z 1. marca 2022 č. k. 5C/411/2015-554 výrokom I. zrušil podielové spoluvlastníctvo žalobcu a žalovaných 1/ a 2/ k stavbe bez prideleného súpisného čísla s príslušenstvom, postavenej na parcele č. 14792, druh stavby: iná budova, popis stavby: sociálno-prevádzková budova, zapísanej Okresným úradom Z., katastrálny odbor na LV č. XXXX pre Katastrálne územie: N., Obec: N., Okres: Z. a k pozemku parcely registra „C“ parcelné číslo 1396/7 vo výmere 783 m², druh pozemku: záhrady, zapísaného Okresným úradom Z., katastrálny odbor na LV č. XXXX pre Katastrálne územie: N., Obec: N., Okres: Z.; výrokom II. prikázal stavbu bez prideleného súpisného čísla s príslušenstvom, postavenú na parcele č. 14792, druh stavby: iná budova, popis stavby: sociálno-prevádzková budova, zapísanú Okresným úradom Z., katastrálny odbor na LV č. XXXX pre Katastrálne územie: N., Obec: N., Okres: Z. do podielového spoluvlastníctva žalovanej 1/ v podiele 1/2 k celku a žalovanej 2/ v podiele 1/2 k celku; výrokom III. prikázal pozemok parcely registra „C“ parcelné číslo 1396/7 vo výmere 783 m², druh pozemku: záhrady, zapísaného Okresným úradom Z., katastrálny odbor na LV č. XXXX pre Katastrálne územie: N., Obec: N., Okres: Z. do výlučného vlastníctva žalobcu v podiele 1/1; výrokom IV. zaviazal žalovanú 1/ zaplatiť žalobcovi sumu 16.825,00 eur do 3 dní odo dňa právoplatnosti rozsudku; výrokom V.

žalované 1/ a 2/ zaviazal zaplatiť žalobcovi spoločne a nerozdielne náhradu trov konania v rozsahu 100 %, o výške ktorých bude rozhodnuté samostatným uznesením.

1.1. Právne svoje rozhodnutie vo veci samej súd prvej inštancie odôvodnil ustanovením § 142 ods. 1 zák. č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka (ďalej len „OZ“). Vecne dôvodil, že z vykonaného dokazovania mal za preukázané, že je potrebné zrušiť a vyporiadať podielové spoluvlastníctvo žalobcu a žalovaných 1/ a 2/ k stavbe a podielové spoluvlastníctvo žalobcu a žalovanej 1/ k záhrade, pretože žalobca a žalovaná 1/ nemajú záujem naďalej zotrvať v spoluvlastníckom vzťahu a k dohode medzi nimi neprišlo.

1.2. Mal za preukázané, že podielovými spoluvlastníkmi stavby sú žalobca v podiele 1/4, žalovaná 1/ v podiele 1/4 a žalovaná 2/ v podiele 1/2 a podielovými spoluvlastníkmi záhrady sú žalobca v podiele 1/2 a žalovaná 1/ v podiele 1/2. Dodal, že nezrušil a nevyporiadal podielové spoluvlastníctvo reálnym rozdelením veci vzhľadom k tomu, že toto by bolo možné len za predpokladu vynaloženia vysokých finančných prostriedkov spočívajúcich vo vybudovaní nových samostatných rozvodov a prípojok inžinierskych sietí a zhotovenia nového schodiska, pričom i samotné strany zhodne tvrdili, že rozdelenie stavby nie je reálne dobre možné. Záhrada by bola deliteľná len v pozdĺžnom smere, pričom by vznikli dva samostatné pozemky rozmerov cca 10,5 x 37 m prístupných z verejnej komunikácie. Súčasťou vyporiadania je však aj studňa, ktorej polohu nebolo možné presne zamerať, a ak by sa nachádzala na deliacej hranici pozemkov, bolo by ju možné ponechať v spoluvlastníctve budúcich vlastníkov, čo by však nebolo vhodné z dôvodu možných neskorších rozporov. Vzhľadom k tomu, že rozdelenie stavby by nebolo dobre možné a žalovaná 1/ mala záujem o podiel žalobcu k stavbe, keďže v nej s deťmi býva, s tým, že podiel žalovanej 2/ k stavbe vo výške 1/2 by zostal zachovaný a nezmenený, s čím žalobca a žalovaná 2/ súhlasili, súd ich podielové spoluvlastníctvo zrušil a stavbu prikázal do podielového spoluvlastníctva žalovaných 1/ a 2/, každej v podiele 1/2.

1.3. Taktiež, i pokiaľ ide o záhradu, súd zrušil podielové spoluvlastníctvo žalobcu a žalovanej 1/ a záhradu prikázal žalobcovi. Žalovanej 1/ uložil povinnosť výplaty primeranej náhrady, pričom vychádzal zo všeobecnej hodnoty stavby, aj záhrady určenej v znaleckom posudku č. 97/2018 z 11. apríla 2018 vypracovaným znalcom Ing. Ľudovítom Juríkom. Primeranú náhradu vyčíslil ako rozdiel náhrad, ktoré má poskytnúť žalobca žalovanej 1/, a ktoré má poskytnúť žalovaná 1/ žalobcovi, a to 22.525 eur - 5.700 eur, t. j. 16.825 eur.

1.4. Rozhodnutie o trovách konania odôvodnil právne ustanovením § 262 ods. 1 a § 255 ods. 1 zák. č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“).

2. Krajský súd v Trnave (ďalej aj ako „odvolací súd“ alebo „krajský súd“) na odvolanie žalovanej 1/ a 2/ (žalovaná 2/ voči výroku V.) uznesením z 19. apríla 2023 č. k. 26Co/62/2022-648 v spojení s opravným uznesením Krajského súdu v Trnave z 3. júla 2023 č. k. 26Co/62/2022-695 výrokom I. odvolacie konanie o odvolaní žalovanej 1/ zastavil, výrokom II. napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie vo výroku V. zmenil tak, že vo vzťahu žalobcu a žalovanej 2/ žiadna zo strán sporu nemá nárok na náhradu trov prvoinštančného konania; výrokom III. žalovanú 1/ zaviazal nahradiť žalobcovi náhradu trov odvolacieho konania v celom rozsahu; výrokom IV. žalobcu zaviazal nahradiť žalovanej 2/ náhradu trov odvolacieho konania v celom rozsahu.

2.1. Odvolací súd vo vzťahu k odvolaniu žalovanej 1/ dospel k záveru, že vzhľadom na jej dispozitívny úkon - späťvzatie odvolania (§ 369 ods. 1 CSP) je potrebné odvolacie konanie zastaviť (§ 369 ods. 3 CSP).

2.2. Odvolací súd vyzval strany sporu podľa § 382 CSP (v súlade s uznesením NS SR sp. zn. 8Cdo/266/2019), aby sa písomne vyjadrili k možnému použitiu ustanovenia § 257 CSP, ktoré pri doterajšom rozhodovaní veci súdom prvej inštancie nebolo použité a je pre rozhodnutie veci rozhodujúce.

2.3. V odôvodnení odvolací súd uviedol, že z dôvodu, že žalobca bol úspešný v spore, vzniklo mu podľa § 255 ods. 1 CSP právo na náhradu trov konania voči obom žalovaným, avšak vzhľadom na skutočnosť, že žalovaná 2/ bola stranou sporu len v časti o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva k stavbe, súd prvej inštancie pochybil, keď uložil žalovaným 1/ a 2/ povinnosť nahradiť trovy konania žalobcovi spoločne a nerozdielne. Odvolací súd vzhliadol v danej veci dôvody hodné osobitného zreteľa, ktoré odôvodňovali výnimočné nepriznanie náhrady trov konania žalobcovi od žalovanej 2/ (vo vzťahu k žalovanej 1/ pre späťvzatie odvolania sa stalo rozhodnutie právoplatným, pričom právoplatnosť nastala ako keby k podaniu odvolania nedošlo - § 369 ods. 2 CSP) spočívajúce v okolnostiach prípadu. Žalovaná 2/ je sestrou žalovanej 1/, ktorá je bývalou manželkou žalobcu. Žalobca a žalovaná 1/ sú bývalými manželmi, ktorých manželstvo zaniklo rozvodom - rozsudkom Okresného súdu Senica z 28. mája 2007 č. k. 5C/23/2007-26 a v lehote troch rokov od zániku manželstva a tým i zániku bezpodielového spoluvlastníctva manželov (ďalej len „BSM“) nedošlo k jeho vyporiadaniu, a tak sa stali podielovými spoluvlastníkmi vyporiadovaných nehnuteľností. Žalovaná 2/ sa stala stranou sporu v časti konania o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva k stavbe len s poukazom na nútené spoločenstvo definované v § 78 CSP ako procesné spoločenstvo, v ktorom osobitný predpis vyžaduje pre úspech v spore účasť všetkých subjektov právneho vzťahu. Navyše, na právnom postavení, vlastníctve žalovanej 2/ nedošlo rozhodnutím súdu k žiadnej zmene, naďalej ostala podielovou spoluvlastníčkou stavby v podiele 1/2. Odvolací súd prihliadol k vyššie uvedeným skutočnostiam vedúcim k vzniku predmetného sporu, a to nevyporiadanie BSM v zákonnej lehote a rovnako prihliadol i na výsledok sporu, ktorý nemal žiaden vplyv na podielové spoluvlastníctvo žalovanej 2/. Za spravodlivé a súladné s dobrými mravmi považoval, aby si každá zo strán (žalobca i žalovaná 2/) znášala svoje trovy.

2.4. O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 396 ods. 1, § 256 ods. 1, § 255 ods. 1, § 262 ods. 2 CSP.

3. Proti II. a IV. výroku rozhodnutia odvolacieho súdu, podal žalobca (ďalej aj ako „dovolateľ“) dovolanie, ktorého prípustnosť odôvodnil poukazom na § 420 písm. f) a § 421 ods. 1 písm. a) a b) CSP.

3.1. K dovolaciemu dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP dovolateľ uviedol, že počas prebiehajúceho odvolacieho konania bola dovolateľovi cestou právneho zástupcu dňa 17. apríla 2023 doručená výzva odvolacieho súdu s tým, že podľa § 382 CSP ho vyzval na písomné vyjadrenie sa k „možnému“ použitiu ustanovenia § 257 CSP, ktoré súd prvej inštancie nepoužil, avšak odvolací súd toto ustanovenie považoval za rozhodujúce pre posúdenie dôvodnosti odvolania žalovanej 2/. K spomenutej výzve sa dovolateľ vyjadril (podanie z 18. apríla 2023). Nasledujúci deň, t. j. dňa 19. apríla 2023 už potom odvolací súd rozhodol s tým, že avizované ustanovenie § 257 CSP vo vzťahu k žalovanej 2/ skutočne aj aplikoval. Až z napadnutého rozhodnutia (body 10. a 11. odôvodnenia) sa pritom dovolateľ dozvedel, aký postoj v tomto smere zaujali žalované 1/ a 2/. Inak povedané, ich procesné podania, ktorými sa vyjadrovali k aplikácii § 257 CSP vo vzťahu k dôvodnosti odvolania žalovanej 2/ neboli dovolateľovi vôbec doručené, a to ani len na vedomie. Nielen že, dovolateľ nemal žiadnu možnosť na tieto procesné podania reagovať, ale o nich ani nemal reálnu vedomosť.

3.2. K dovolaciemu dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP dovolateľ uviedol, že odvolací súd sa pri nesprávnej aplikácii § 257 CSP, v dôsledku ktorého došlo k zmene rozhodnutia súdu prvej inštancie, odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, a síce od R 34/1982, R 24/1964, ale aj novších rozhodnutí, ako napr. rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3MCdo/5/2006.

3.3. K dovolaciemu dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP dovolateľ uviedol, že právna otázka pre dovolací súd, od ktorej záviselo rozhodnutie o odvolaní žalovanej 2/, a ktorá ešte nebola v praxi dovolacieho súdu riešená je otázka: „Pokiaľ je strana sporu zastúpená advokátom, je potrebné s ohľadom na znenie § 363 CSP s poukazom na čl. 11 ods. 3 CSP vymedziť odvolacie dôvody nielen skutkovo, ale aj právne, a to uvedením konkrétného zákonného ustanovenia, z ktorého tvrdený odvolací dôvod vychádza?“

3.4. Dovolateľ navrhol, aby dovolací súd podľa ustanovenia § 449 CSP v spojení s ustanovením § 450 CSP zrušil uznesenie Krajského súdu v Trnave č. k. 26Co/62/2022-648 z 19. apríla 2023 a vrátil mu vec na ďalšie konanie. Zároveň navrhol, aby dovolateľovi dovolací súd priznal nárok na náhradu trov dovolacieho konania voči žalovanej 2/, a to v rozsahu 100 %.

4. Žalovaná 2/ sa k dovolaniu žalobcu nevyjadрила.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) preskúmal napadnutý rozsudok odvolacieho súdu, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo a dospel k záveru, že dovolanie žalobcu je potrebné odmietnuť.

6. Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok (nie „ďalšie odvolanie“) a dovolací súd nesmie byť vnímaný ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu (pozri napr. rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 2Cdo/165/2017, 3Cdo/14/2017, 4Cdo/157/2017, 5Cdo/155/2016, 8Cdo/67/2017).

7. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšej inštancie, sa v civilnom sporovom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých môže súd konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane dovolacieho konania. Otázka posúdenia, či sú, alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu (pozri sp. zn. 1Cdo/54/2017, 3Cdo/42/2017, 4Cdo/95/2017, 5Cdo/87/2017, 5Cdo/155/2016, 8Cdo/99/2017, ale tiež napríklad I. ÚS 392/2017).

8. Naznačenej mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

9. Obsahom základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) je poskytnúť uplatňovanému právu súdnu ochranu, avšak len za predpokladu, že sú splnené procesné podmienky súdneho konania (I. ÚS 80/09, II. ÚS 79/08, IV. ÚS 476/2012). Dovolací súd preto pristupuje k podanému dovolaniu tak, že najskôr skúma, či je procesne prípustné; k posúdeniu opodstatnenosti dovolania (t. j. posúdeniu, či je v ňom opodstatnene uplatnený dovolací dôvod) sa dovolací súd dostáva len v prípade prijatia záveru, že dovolanie je prípustné. Dovolanie je prípustné, ak jeho prípustnosť vyplýva z ustanovenia § 420 CSP alebo § 421 CSP. Dôvody zakladajúce prípustnosť dovolania treba dôsledne odlišovať od dôvodov, ktoré zakladajú opodstatnenosť dovolania.

9.1. Opodstatnené (dôvodné) je také prípustné dovolanie, v ktorom je oprávnené uplatnený dovolací dôvod. Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). V prípade dovolania prípustného podľa § 420 CSP je dovolacím dôvodom procesná vada zmätočnosti uvedená v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP); v prípade dovolania, ktoré je prípustné podľa § 421 ods. 1 CSP je dovolacím dôvodom nesprávne právne posúdenie veci (§ 432 ods. 1 CSP).

10. V danom prípade žalobca vyvodil prípustnosť podaného dovolania z ustanovenia § 420 písm. f) CSP, podľa ktorého je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

10.1. Najvyšší súd predovšetkým pripomína, že hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú dovolateľom namietanú procesnú vadu zmätočnosti, sú a) zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b) nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby (procesnou aktivitou) uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia.

10.2. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle citovaného ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca, a ktoré (porušenie) tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie veci za prítomnosti strany sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a na rozhodnutie o riadne uplatnenom nároku spojené so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutie spravodlivosti).

10.3. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (viď napr. rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 2Cdo/105/2018, 5Obdo/17/2020, porovnaj rozhodnutia ústavného súdu sp. zn. IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

11. Z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 420 písm. f) CSP nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil vady zmätočnosti v zmysle tohto ustanovenia; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 3Cdo/41/2017, 3Cdo/214/2017, 8Cdo/205/2017, 8Cdo/73/2017, 3Obdo/1/2017).

12. Dovolateľ v súvislosti s dovolacím dôvodom podľa § 420 písm. f) CSP namietal nesprávny procesný postup odvolacieho súdu v súvislosti s aplikáciou § 382 CSP, keď odvolací súd nedoručoval stranám ich podania (vyjadrenia), ktorými sa vyjadrovali k aplikácii § 257 CSP, a to ani len na vedomie.

13. Civilný sporový poriadok v ustanovení § 382 ustanovuje, že ak má odvolací súd za to, že sa na vec vzťahuje ustanovenie všeobecne záväzného právneho predpisu, ktoré pri doterajšom rozhodovaní veci nebolo použité a je pre rozhodnutie veci rozhodujúce, vyzve strany konania, aby sa k možnému použitiu tohto ustanovenia vyjadrili.

13.1. Citované ustanovenie CSP, v ktorom je zakotvená manudukčná (poučovacia) povinnosť súdu, má predísť vydávaniu tzv. prekvapivých rozhodnutí, vychádza z princípu predvídateľnosti súdneho rozhodnutia, ktorý je považovaný za komponent princípu právneho štátu, osobitne princípu právnej istoty. Podstatou manudukčnej povinnosti je zabrániť odňatiu možnosti konať pred odvolacím súdom, a teda zabezpečiť riadny prístup k spravodlivému procesu aj po podaní odvolania.

14. O tzv. prekvapivé rozhodnutie ide predovšetkým vtedy, ak odvolací súd založí svoje rozhodnutie vo veci na iných právnych záveroch ako súd prvej inštancie, za súčasného naplnenia tej okolnosti, že proti týmto iným (odlišným) právnym záverom odvolacieho súdu, nemá strana konania možnosť vyjadrovať sa, právne argumentovať, prípadne predkladať nové dôkazy, ktoré sa z hľadiska doterajších právnych záverov súdu prvej inštancie nejavili ako významné.

15. K uvedenému dovolací súd uvádza, že ak odvolací súd postupuje podľa § 382 CSP, iba vyzve strany, aby sa vyjadrili k možnému použitiu určitého zákonného ustanovenia. Zo žiadneho zákonného ustanovenia nevyplýva povinnosť odvolaciemu súdu doručovať eventuálne doručené vyjadrenia strán odvolaciemu súdu na vyjadrenie, prípadne na vedomie stranám sporu navzájom. Takúto povinnosť odvolaciemu súdu nie je možné odvodiť ani teleologickým výkladom ustanovenia § 382 CSP, pretože účelom tzv. manudukčnej povinnosti nie je rozvíjať ďalej odvolacie konanie a vytvárať ďalšiu nekonečnú a ne hospodárnu špirálu vyjadrení strán konania.

16. V danom spore odvolací súd považoval pri rozhodovaní o trovách konania za dôvodnú aplikáciu § 257 CSP. K čomu dovolací súd akcentuje, že v prípade použitia ustanovenia § 257 CSP je súd povinný „vytvoriť procesný priestor“ umožňujúci stranám sporu vyjadriť svoje stanovisko k prípadnému použitiu tohto ustanovenia. Strana sporu má teda právo byť explicitne vyzvaná, aby k prípadnej aplikácii § 257 CSP včas vyjadrila svoje stanovisko. Vychádzajúc z obsahu spisu v danom spore bola stranám poskytnutá možnosť, resp. vytvorený procesný priestor v súlade s § 382 CSP vyjadriť sa k možnému použitiu okresným súdom nepoužitým zákonným ustanoveniu § 257 CSP, ktorú strany sporu aj využili. Preto ak dovolateľovi nebolo doručené vyjadrenie protistrany k možnému použitiu § 257 CSP, ktorá povinnosť z CSP pre odvolací súd nevyplýva, v danom prípade nemožno hovoriť o porušení princípu kontradiktórneho konania, resp. nesprávnom procesnom postupe súdu. Postupom odvolacieho súdu, ktorý sa nepriečil zákonu, nemohlo dôjsť k porušeniu práva dovolateľa na spravodlivý súdny proces.

16.1. Na podporu vyššie uvedeného záveru dovolací súd poukazuje aj na rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej aj „ústavný súd“) sp. zn. I. ÚS 155/2015, v ktorom bolo konštatované, že zásada kontradiktórnosti nemá absolútny charakter a nejde o porušenie práva na spravodlivý proces, ak nedoručené vyjadrenie nemá vplyv na výsledok konania. Je preto nevyhnutné určiť kritériá, kedy je potrebné, aby súd strane doručil podanie protistrany na prípadné vyjadrenie. Ústavný súd SR vníma, že tieto kritériá sa môžu v jeho ďalšej judikatúre vyvíjať a formovať aj v závislosti od typu konania. Nepochybne je však toho názoru, že nejde o situáciu, ak je vyjadrenie bezobsažné, ak sa v ňom len opakujú už uvedené argumenty alebo ak v danej veci do úvahy prichádza len určité súdom zvolené riešenie, na ktoré vyjadrenie strany nemôže mať žiadny vplyv. Nie dávno takýto prístup zvolil aj EŠLP vo veci Z. proti Slovensku z 22. 09. 2020 (sťažnosť č. 36446/17). Rovnaké závery prijal ústavný súd aj vo veci sp. zn. IV. ÚS 660/2020 z 15. decembra 2020.

17. So zreteľom na vyššie uvedené nebol postup odvolacieho súdu spôsobilý porušiť právo žalobcu na spravodlivý súdny proces podľa § 420 písm. f) CSP, dovolanie žalobcu je v tejto časti neopodstatnené, a preto ho dovolací súd v tejto časti odmietol podľa § 447 písm. c) CSP ako procesne neprípustné.

18. Napokon dovolací súd uvádza, že dovolateľ v rámci uplatnenia prípustnosti dovolania podľa ustanovenia § 420 písm. f) CSP napadol aj výrok IV. rozhodnutia odvolacieho súdu týkajúci sa trov konania, avšak žiadnym konkrétnym spôsobom nešpecifikoval dôvodnosť tohto dovolacieho dôvodu, resp. vôbec neuvádza, z akých dôvodov považuje rozhodnutie za nesprávne. Inými slovami dovolateľ žiadnym konkrétnym spôsobom nešpecifikoval, na základe čoho alebo akého nesprávneho procesného postupu odvolacieho súdu bolo žalobcovi znemožnené uplatnenie jemu patriacich procesných práv v takej miere, že došlo k porušeniu jeho práva na spravodlivý proces. Pokiaľ dovolateľ neuviedol, v čom konkrétne spočíva vada zmätočnosti konania podľa § 420 písm. f) CSP (§ 431 ods. 2 CSP), tento nedostatok dovolania nemôže suplovať jeho všeobecná nespokojnosť s rozhodnutím odvolacieho súdu, ktorá nepredstavuje kvalifikované vymedzenie uplatneného dovolacieho dôvodu zákonom stanoveným spôsobom, preto v tejto časti dovolací súd dovolanie žalobcu odmietol pre jeho neprípustnosť podľa ustanovenia § 447 písm. f) CSP.

19. Dovolateľ prípustnosť dovolania proti II. výroku rozhodnutia odvolacieho súdu vyvodzoval aj z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a) a b) CSP, keď namietal nesprávne právne posúdenie veci. K uvedenému dovolací súd zdôrazňuje, že rozhodnutie o trovách konania má povahu uznesenia a túto

povahu nestráca aj keď je súčasťou rozsudku. Prípustnosť dovolania proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorý rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) CSP, podľa § 421 ods. 1 CSP je v zmysle § 421 ods. 2 CSP (ktorý je vo vzťahu k § 421 ods. 1 CSP osobitným ustanovením, t. j. *lex specialis*) vylúčená (porovnaj napr. uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 4Cdo/71/2019, 7Cdo/276/2019, 4Cdo/227/2020, 2Cdo/135/2020, uznesenie ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 56/2017, bod 27. a pod.).

20. Keďže odvolací súd rozhodoval napadnutým výrokom II. o odvolaní proti rozsudku súdu prvej inštancie o nároku na náhradu trov prvoinštančného konania, prípustnosť dovolania je tak v danom prípade výslovne vylúčená ustanovením § 421 ods. 2 CSP v spojení s § 357 písm. m) CSP. Preto je dovolanie žalobcu podľa § 421 ods. 1 písm. a) a b) CSP neprípustné podľa § 447 písm. c) CSP.

21. Pokiaľ dovolateľ napadol výrok IV. o nároku na náhradu trov odvolacieho konania podľa § 421 ods. 1 písm. a) a b) CSP, dovolací súd konštatuje, že dovolateľom uplatnený dovolací dôvod nebol vymedzený spôsobom uvedeným v § 432 ods. 2 v spojení s § 421 ods. 1 CSP a nemožno ho špecifikovať ani širším výkladom. Dovolateľ síce formálne označil za dovolací dôvod nesprávne právne posúdenie veci podľa § 421 ods. 1 písm. a) a b) CSP, ale podľa názoru dovolacieho súdu podmienky prípustnosti dovolania podľa § 421 písm. a) a b) CSP neboli splnené, keď žalobca v dovolaní neuviedol žiadnu argumentáciu k nesprávnemu právnemu posúdeniu nároku na náhradu trov odvolacieho konania, ani nevymedzil právnú otázku, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a pri riešení ktorej sa odvolací súd mal odkloniť od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu (§ 421 ods. 1 písm. a) CSP), resp. právnú otázku doposiaľ neriešenú dovolacím súdom (§ 421 ods. 1 písm. b) CSP). Absenciu uvedeného považuje CSP za dôvod pre odmietnutie dovolania pre neprípustnosť podľa § 447 písm. f) CSP (dovolacie dôvody neboli vymedzené spôsobom uvedeným v ustanoveniach § 431 až § 435 CSP).

22. Zhrnúc vyššie uvedené najvyšší súd dovolanie žalobcu v časti, v ktorej namietal existenciu procesnej vady konania v zmysle § 420 písm. f) CSP, ako aj v časti nesprávneho právneho posúdenia v zmysle § 421 ods. 1 písm. a) a b) CSP, ako celok odmietol podľa § 447 písm. c) a f) CSP.

23. Výrok o nároku na náhradu trov dovolacieho konania najvyšší súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP), avšak v danej veci dodáva, že v dovolacom konaní žalovanej 2/ vznikol zásadne nárok na náhradu trov dovolacieho konania v zmysle § 453 ods. 1 s použitím § 255 ods. 1 CSP. Z obsahu spisu ale vyplýva, že v danom prípade bola žalovaná 2/ v dovolacom konaní pasívna, nevykonala žiaden procesný úkon (k dovolaniu žalobcu sa nevyjadřila), náhradu trov konania si neuplatnila a podľa obsahu spisu jej ani žiadne trovy v dovolacom konaní nevznikli. Na základe uvedeného v súlade so svojou judikatúrou dovolací súd rozhodol o trovách dovolacieho konania tak, že žalovanej 2/ nárok na ich náhradu nepriznal (R 72/2018).

24. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.